

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
Abonamentele se fac numai pe un an.

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR:
Mestugean, Corneliu Moldovanu, D. Iov, Victor Eftimiu, Leon'in Iliescu, Ana Alexandrescu Codreanu, Victor Anestin, Alf. Castaldi, I. C. As'an, N. Pora, etc.

ANUNCIURI
Linia pe pagina 7 și 8
- BANI 20 -



D. DIMITRIE A. STURDZA, Bătrânul Neamului



Ecourile săptămânei Cel mai nefericit poet

de CORNELIU MOLDOVANU

S-a decis, în mod definitiv, ca decretul nostru cu Bulgaria să se rezolve la Petersburg, de către ambasadorii marilor Puteri din Capitala imperiului moscovit.

Semnle exterioare de simpatie ce ne arată Rusia de câteva timp, ne fac să nutrim speranța că imperiul cecin va sprijini în mod sincer drepturile noastre în conferință, și că soluția dată de ambasadori va fi de așa natură ca să satisfacă revendicările noastre îndreptățite.

În răspunsul său de mulțumire la telegrama de felicitare adresată de Suvranul nostru cu prilejul tricentenarului Romanovilor, Zarul se exprimă în termeni foarte simpatici pentru țara noastră.

M. S. Zarul face urări „pentru prosperitatea României pe care atâtă amintiri comune le unesc cu Rusia”.

E îmbucurător că Zarul își amintește, în actualele împrejurări grele de legăturile de odinioară dintre ruși și românii.

Acele legături se referă la frația de armă româno-rusă, la serviciile înense pe care armata românească le-a adus Rusiei sub zidurile Pleșnei.

Vai! care a fost răsplata acestor viteji, acestor servicii făcute cu prețul sângelui românesc, dacă nu răpircă unei părți din trupul României, celace i-a deschis o rană pu-cară sângerândă.

Este drept deci, ca puternicul monarh să-și pună glasul în câmpina dreptății.

România are asupra Siliștrei drepturi istorice. Orașul acesta îi aparține și în baza tractatului de la Berlin. Este vorba numai de recunoașterea acestor drepturi.

Statismul care, în urma războaiului balcanic, se întinde considerabil, nu va pierde nimic printr-o cesiune, comparativ, de o însemnătate prea mică. Din potrivă, satisfăcându-se cererile României, bulgarii se vor bucura și mai departe de prietenia noastră și se vor putea descolta în tihnă, bucurându-se de pacea de care au atâtea nevoie spre a-și închide rănile pricinuite de război.

Un om care a trăit toată viața pentru neamul său, luând parte la toate frământările și bucuriile ei, moie bine de o jumătate de veac, e, de sigur, d. Dimitrie Sturdza.

Valorosul bărbat de stat e unul din rarii savanți ai marelui generații care a făcut România de azi.

D. Sturdza, muncitor neobosit, patriot desdărnit, voință de fier, minie luminată, cu toată vârsta înaintată, ținea până mai ieri-alaltăieri în mâinile sale frânele țării.

Luni, 26 Februarie, d-sa a implinit vârsta de 80 ani. Numeroșii d-sale prieteni și admiratori și, în deosebi, partidul liberal, al cărui șef a fost, i-au făcut o caldă manifestare de iubire.

Bătrânul stelar, pururi verde, a primit cu emoție manifestațiunile acestea. Academia română, de asemenea, și-a adus omagiile sale secretarului său perpetuu, care a fost una din pârghiile cele mai solide ale acestor înalte instituții culturale.

O jumătate de veac de viață publică! Ce furcă! Și totuși, d. Sturdza țese din ea nu numai fără nici o slăbire, dar, din contră, cu o mai frumoasă aureolă, aurcolă nepieritoare a marilor bărbați cari își servesc țara prin faptele lor.

Bătrânul sf. nu lipsească din casa sa la, spune Sf. Evanghelia. Și e de dorit, ca bătrânii înțelepți ca d. Sturdza să nu lipsească din casa această mare, care se cheamă România și să trăiască cât de mult.

Mestugan

„Când mișcarea trecătoare a unei inimii pline de simțiri, vrea să se întrupeze în forma poeziei, ea prin eliar aceasta intră într-o lume, unde timpul nu mai are înțeles. Cea mai scumpă îngrijire pentru curățenia formei, este atunci o datorie a poetului, ca astfel concepția lui să rămână o moștenire a generațiilor viitoare. Și care poet, în momentul adovăratului entuziasm, nu ar trebui să uite marginile actualității, și, încălzit de raza unei încrederi adesea iluzorie, nu și-ar înălța aspirația spre o nemurire omnească?”

Cu aceste cuvinte încheie d. Titu Maiorescu articolul său asupra directicii nouă în poezia română, tipărit în 1882, cu prilejul apariției în arena literară a lui Mihail Eminescu, care era chemat să dea o nouă și neîntrecută strălucire, cercului „Junimea” din Iași, unde se adăposiseră cele mai frumoase talente, ca Vasile Alexandri, Titu Maiorescu, Iacob Negruză, P.P. Carp, Caragiale, Slavici, Gane, Ion Creangă, Lambrios, Miron Pompiliu, V. Pogor, Matilda Cugler-Poni, și alte nume scumpe ale culturii românești.

om însă, în curgerea sbuciumatei sale vieți, a îndurat numai umflire și suferință.

Eminescu cât a trăit, n'a cunoscut nici glorie, nici avuție, nici situații sociale ori politice meritata. Gloria ce i se cuvenea nu i-a încălzit sufletul și nu l'a încurajat în lupta amară ce-o dădea pentru pâinea zilnică. N'a putut strânge de pe urma scrierilor sale, nici măcar un sfert din câștigul de astăzi al celui mai mărunț purtător al condeiului, și când „neagra mizerie”, lipsa și foamea, îi strângeau inima, slăbindu-i bărbăția și istovindu-i puterea de creație, atunci sufletul său mândru se umilea, cerșind mila mai marilor zitei, pomana subscripțiilor publice. — în sfârșitul gestului de îndurare, al carității... Să nu uităm, Eminescu avea prieteni care câștigau zeci de mii de lei anual, fie ca advocați ai statului, fie ca mijlocitori în cele mai frumoase afaceri.

Eminescu avea protectori (!) care suiau cele mai înalte trepte ale demnității politice, ajungând chiar sfătuitoari ai tronului...

Acești protectori fanfaroni, care



Eminescu tânăr

În ultimii ani ai vieții sale

Eminescu însă, prin forța geniului său, produce cea mai înaltă operă de artă și poezie, reprezentând culmile de cogitare ale tinerii societăți care tipărea revista *Convorbiri Literare*, impunându-se culturii românești ca cea mai profundă și mai vastă mentalitate de artist și poet. Totuși, lumea covârșitoare pe care-a desfășurat-o cu înălțarea și încheierea noului grai al poeziei, influența miază pe care-au avut scrierile sale asupra sufletului tinerilor generații, n'au fost încă răsplătite de recunoștința națională, și omagiile pe care i le datorează românimea, n'au îmbrăcat încă veșmântul concret al marmorei sau bronzului etern.

Eminescu n'are încă o statuie națională; corpurile legiuitoare care prin voturile lor indulgente, preschimbată multe străzi în ale de cimitire, prin numărul busturilor ridicate tuturor electorilor de mahala, — nu s'au gândit încă să cristalizeze într'un omagiu monumental, cea mai luminoasă figură a poporului românesc.

Nădăjduim că inițiativa recentă a „Societății Scriitorilor Români”, va avea toți sorții de izbândă...

Dacă Eminescu nu și-a primit încă primul datorită ca artist, — ca

după moartea lui Eminescu și-a făcut reclamă pe socoteala celui mistuit de boală și mizerie, n'au fost vrednici să trăiască într-o epocă în care a strălucit geniul lui Eminescu, după cum însăși țara nu a meritat gloria celui mai mare poet român.

Eminescu ar fi trebuit să se nască între alte hotare, sub alt cer, mai prietenos și mai senin, între alți oameni, destoinici să înțeleagă și răsplătească pe cel ales între zeci de mii. Atunci Eminescu ar fi avut poate un câmb și n'ar mai fi fost chinat de grija zilei de mâine...

Născându-se și trăind în România, Eminescu a avut parte numai de sărăcie, ocară, dispreț și... un pat de spital. Dureroasă lui viață e încadrată în cea mai funebra aureolă; zilele lui s'au scurs între o mansardă și o odăiță de redacție, între colțul otrăvit de fum al unei cafenele murdare și cercul *străm și rece* al unei celule din casa de nebuni... Eminescu n'a avut parte de spațiu încăpător și luminos: lumea mșchină și neștiutoare îi apăsa creierul și-i strivea inima lui, tot mai însetată de înființarea zărilor mistice ale neființei și ale morții...

Dar când veșmântul de lemn i-a îmbrăcat trupul fără suflare, când

ultimul locaș îngust i-a oferit ospitalitatea veșnică, sufletul lui mare, mintea lui genială, au zburat într'un tipăt de feciere către limanurile pururea albastre, ca o ciocărie rănită pe care azurul misterios o cheamă în sfârșit acolo unde e numai cântec și lumină...

De-acolo, de sus, din lumea sfântă unde nu sunt lacrimi, nici durere, nici suspin, Eminescu ne-a ertat, pentru că nu l'am știut prețui și înțelegi...

A ertat și dușmanilor literari ocară, și parvenților politici insulta, și protectorilor săi fanfarona, a ertat pe toți cei care nesocotesc stințele datini ale neamului nostru, „de la Nistru până la Tisa”, pe care poetul l'a iubit atât de mult, dorindu-i numai izbânzi războinice și nu lasități diplomatice. — a ertat și pe cei care zăgrumă și nedreptățesc țărânilor, singura clasă socială cu care Eminescu s'a înfrățit prin mizerie...

Cardinalul de Richelieu, întemeind academia Francei, a hotărât pensii pentru scriitorii neamului, și astfel, prin acest ajutor al statului, literatura franceză a câștigat numeroase capodopere clasice.

...Astăzi, pe lângă obolul cu care contribuie publicul cumpărător de cărți, ziare și reviste, la înlesnirea unei vieți ușoare pentru scriitorii, — în unele țări ca în Suedia, Norvegia ori Ungaria de pildă, statul său curtea domnitoare ajută artiștii prin subvenții și pensii, iar în multe țări, să citez numai pe vecinii noștri ungari, s'au votat recompense naționale sute de mii de franci pentru scriitorii și artiștii.

Ce s'a făcut pentru, Eminescu? I-au dat, fie un post de revizor unde trebuia să muncească din zorii până în amurg, fie un loc de redactor la „*Timpul*”, plătit pentru trei-patru articole pe zi cu 150 lei lunar; — încolo, vremea cât n'avea slujbă, era ajutat cu liste de subscripții, din când în când, după sânguină grandomanilor care se îndoloteau cu sportul subtil al carității.

Diracția generală a Teatrelor, nu vă mirați, a contribuit și ea cu... 50 lei, plătinându-i admirabila traducere în versuri a comediei *Lais*. Cinci-zeci de lei!... Cine știe cu câtă greutate și după câte rugăminți ale înmăndului poet, i s'au acordat și acestea...

D. Pompiliu Eliade, un mare iubitor de literatură, pe când era director al teatrelor, a răscumpărat chitanța și-a pus-o în ramă, ca astfel să fie o veșnică mărturie a zilelor trăite de Eminescu.

Prăpădit de boală, ruinat de sifilis, cu trupul istovit de viața frământată și bătută de nevoi, Eminescu merge repede spre nebunie.

Mizeria și lipsa, care nu-i îngăduieau să se caute, l'au gonit din urmă cu repezeciune către fatalul desnodământ...

În alte împrejurări, fiind bogat și având un câmb, desigur că boala ar fi avut urmări mai puțin funeste, ar fi așteptat mulți ani încă până ce s'ar doborâ, sau poate că nu s'ar fi arătat de loc... E mîncinoasă scuza protectorilor fanfaroni, că Eminescu s'ar fi născut cu *germenul nebuniei* în creier... Sau chiar dacă această afirmare s'ar întemeia pe adevăr, de sigur că Eminescu nu s'a născut cu *germenul mizeriei* în sânge... Astăzi e cert că ceea ce l'a doborât atât de timpuriu, e *mizeria*.

Nu mai încapă deci nici o scuză.

A fost înmormântat într-o zi de vară, fără pompă oficială, fără ca doliul să fie socotit național, însă toată suflarea tânăra a țării, studențimea și intelectualii, l'au întovărășit la locul de veci pe care-l umbrește și azi un toi pletos în cimitirul Belu...

Mâni pioase, necunoscute, și cu atât mai vrednică de iubirea prietenilor marelui Eminescu, aduc din când în când flori proaspete de primăvară, parfumând mormântul celui mai nefeșit poet...

Fetelor viștoare, voi care îi puteți înțelege și iubi, faceți cât mai les acest gest, și risipiți flori multe, flori bogate, pe groapa unde veghea să nemurirea...

Convorbiri științifice

CLIMA NOASTRA

Sunt mulți cari cred, că clima noastră s'a schimbat și aduc argumente, cari dacă nu au valoare totuși fac pe cei neștiutori să creadă că s'ar putea să fie adevărat. D. St. C. Hepites a publicat acum câteva timp o broșură, în care discuta aceste păreri și sprijinindu-se pe observațiunile de pe vremuri, demonstra, că nu a suferit clima noastră nici o schimbare.

E aceeași variațiune bruscă, aceeași schimbări de temperatură ce necăjeau pe strămoșii noștri.

În „Convorbiri economice” publicate în 1879, Ioan Ghica pune pe un englez să descrie în modul următor clima Bucureștilor:

„Deasupra orașului, un cer transparent ca sticla; trec luni întregi fără să vezi cel mai mic fulg de nor. În mijlocul boltei albastre stă toată ziua soarele, atârnat ca o lampă, care te dogorește și te orbește. Noaptea, firmamentul pare bătut în cue cu gămălii de briliant. În țara noastră nu avem ideile de un asemenea cer. Când vii din Anglia, și se pare că intri într-o sală de bal. Vara, căldura te obosește și te moleștește, iarna frigul te amortește și te ghemuște. Locuitorii indigeni și străini, — cu mine împreună, — pățim rău de întinsul registru al temperaturilor, cari pe termometrul Fahrenheit, nu cuprind mai puțin de 120 de grade între maximum și minimum. Nu este rar, ca în interval de câteva minute numai să fim expuși la schimbări de temperatură de 15 și 20 de grade. La Calcuta nu am suferit de căldură, cum am suferit aci vara trecută, nici la Spitzberg nu am simțit frigul ca astăzi iarnă. În timp de uscăciune, care ține luni întregi, soarele seacă lacurile și mlaștinile; atunci emanațiunile amoniacale din descompunerile putrede ale miliardelor de trepte, de insecte și de plante aquatice, trec toate în plămâni bietilor creștinii”.

Cine nu-și aduce aminte de seceta din 1901? Am avea multe motive să credem, că s'a apropiat vremea când să avem iar o astfel de secetă și nu ar fi mirare, ca ea să aibă loc în 1913. În orice caz, e mai mult ca probabil, ca vara acestui an să fie ca totul uscată.

Există în adevăr perioade de uscăciune și de timp ploios și aceste perioade sunt în legătură, după cum am mai spus, cu perioadele de activitate ale soarelui. La maximum petelor solare avem de obicei timpul de uscăciune; e drept că abia am trecut perioada de minimum al petelor solare, care ne-a adus anii ploioși și friguroși, pe cari i-am avut, dar cred că odată cu 1913, va începe perioada călduroasă și uscată, a cărei intensitate va merge crescând. Maximul perioadei uscate și călduroase îl vom avea însă peste 2-3 ani sau cel mult peste 4 ani.

Victor Auesiin.



NOAPTE CU LUNĂ

— Aceleași femei —

*Cobor, pe trepte de lumină, lungi draperii fălătoare
Atârni de cuclă de aur alceoz gătind altarul firii...
Storuri de-argint îmbrac, departe, fevrestrele nemărginirii...
E liniște, ca într'un templu și ca într'o piniță răcoare.*

*Mestecenii—clopotniți albi—în razăm cerului albastru
Cule umbre moi pe straturi goale, pe brazda rece ca o rană,
Iar în departe-abia mai mișcă din brațe negre un jugastru
Ca un mășneag căzut pe gânduri la o hiserică în strană.*

*Oglindă aburită pare întinsul lacului sub umbră
E înghețată apa clară ca gura unei femei moarte...
Și ca o inimă sortită durerii și fericirii să poarte...
Ascăptă, copleșit de visuri, cu fața întristată, suabără.*

*Galvanizind întreaga fire de sus se cerne pulă fină
Alunecă, pe unde albastre, stăpâna ochilor de-aramă,
Cresc înainte drumuri albe pe cerul înflorit—grădina—
Și despletit rămân în urmă un păr de-argint, ca o maramă.*

*Ași vrea în noaptea asta clară, când dorii ostatic la tine,
Să mămureșc, ca o statuă, la o răspântie de-alec
Iar cerul să slove mari de aur, ghicind ce zbucium e în mine,
Să scrie, pe alboul boltei, cum împietrit... pentru o femeie!*

D. Iov

FILE RISIPITE

de VICTOR EFTIMIU.

Julie, 1912.

Întâia oară. În vara asta, după luni întregi de viață risipită în oraș, am ieșit la țară.

În goana trenului, vedeam cerul larg, orizontul deschis, semănăturile întinse și colinele departate, acoperite de păduri. Aerul era proaspăt—prea proaspăt și puternic, pentru plămânii vițiați ai unui orașean.

O neliniște ciudată mă copleșise. Când am ajuns la prietenul care mă aștepta eram obosit. Parcă mă simțeam străin în atmosfera acia de liniște și de sănătate. Măe rușine să vă spun: mi-era dor de oraș, orașul pe care abia de două ceasuri îl părăsisem.

Am plecat împreună, să vedem împrejurimile. Șoseaua, marginită de grădini și semănături, era plină de mirosul violent al teilor și al socului. Mi-era frică de cerul imens, deschis deasupra noastră, iar tăcerea câmpului mă neliniștea.

De când n'am mai călcat pe iarbă! Apela lacului, verzi și liniștite, împăstăiau aceeași taină ciudată, enervată, căreia atâția i-au zis „dor de viață”. Ca și frunzele pădurii, ea și nesfârșirea câmpiilor și-a zăreț, lacul întins, pădurea de sălcii, și toate liabile simple, largi ale naturii înspăimântă, înstrăinează prin gânduri pe omul amănuntelor, pe fiul orașelor. Trupul nostru e prea slab, ca să mă poată susține vigoarea unui amurg de vară, în mijlocul firii. Ochilor nu le prieste infinitul, nu pot să-l cuprindă.

„Inserarea venea cu alte unde de tăcere, marea distanțele, estompa conturile și depărta cerul. Glasul nopții îmbrățișa pământul, deschizând ecouri slabe în depărtări. Aerul se golea mereu. Atâta singurătate...”

Am plecat repede, spre orașul, unde se aprindeau acum luminile, orașul pe care îl ghicam în fund, departe și care zi cu zi, se întindea mereu, ca'n versurile poetului Verhaeren:

Câmpia moare. Iar orașul
Îi mănâncă din cadavru...

„Acolo, oamenii se îngheșese unul lângă altul, zidurile se îmbrățișează, zgomotul trăsărilor și al tramvaielor îi face bine, căci ei înăbușește glasul celui mai mare dușman al tăii, celui ce te prinde în singurătatea firii și în frământul sufletului și te obănuiește gândul.

Aplombat față de noaptea și cerul, frământarea înnoiește, pătrunzând de

apă atârnată de frunze, se urea în vărfurile firelor de iarbă și strălucise în soare.

Ce dimineață frumoasă, la începutul zilelor de vară! Și aerul și umbrele sunt mai clare. Cerul pare nou, rânduțele cad din slavă și se bucură de ciripind. Porumbelii mândri se preambă în iarbă înrotărită; silabisind voluptos în gușă.

Se aud țipete vesele de copii. Ramurile se agită, păsările aleargă neastâmpărate, iar statuile din parc'ar vrea să sară de pe pedestale. Un dor de viață de libertate, și o mulțumire adâncă îți scaldă sufletul, încercând orice alte doruri și orice suferințe. Ai vrea să țipi de fericire.

... Dar iată tabloul luminos se întunecă pe o cărare neumbrită, de lângă zid, se strecoară cu pași rari, un tânăr singuratic. În mână ține o carte și un caet, iar privirile i s'au adunat toate, în sticla ochelarelor. Pare îngândurat. Nimic din jurul său nu-l cheamă, nu trebuie să-l cheme. Măine, poate chiar azi are examen. Toate gândurile și toate simțirile trebuie să și le concentreze, acolo, în cartea groasă și'n caetul cu file chinuite. Câte o vrabie fătălnită în drum, îl sperie. Își ridică ochii o clipă, începe iar să se gândească, își mișcă vărfurile buzelor și trece, aruncând o privire în carte... În urma lui vine altul și altul. Sunt paizii toți îngrijorați. Iar împrejurul lor ramurile se mișcă într-o adiere de vânt, boabele de ploaie vor să sară din vărfurile firelor de iarbă, iar porumbelii voinici nu știu cum să-și mai spuie mulțumirea, silabisind în gușă...

... O, tinerețe a noastră cum treci tu de înec și cât ești de amară!... Ai de visuri, ani de copilărie și de adolescență, ani de dragoste și de alergări nebune pe câmpii—cum vă fură pe voi grija zilelor de măntărie-zău.

Atâtea primăveri voioase au trecut pe lângă noi, fără să le simțim, fără să ne mângâie fruntea veșnic încrețită! Cu tâmpile în palme, cu ochii pierduți pe furnicile negre ale cârților și cu inima tremurând de griji—ne trecem primăvara vieții. Învățătura ne ia din mijlocul florilor și-al păsărilor, ca să ne întuiască de mic, pe băncile școlii. Profesorii îmbătrâniți ne țin ceasuri întregi în șir, vorbindu-ne lucruri prea grele pentru mintea noastră, Bimănecile de primăvară, amargurile de toamnă, și fâșia rece de iarnă ne scapă nouă. Pe fereastra deschis-

să a clasei, privim cerul și ni se face dor de ducă, duminicile setree și ele, fiindcă trebuie să învățăm pentru Luni.

Vacanțele sunt prilej de suferință știind că în curând conoara de bucurie a naturii se va închide pentru noi. Și când ne trezim apoi bărbați scăpați pentru todeauna de cărți și de profesorii încruntați, nu mai avem nici un dor de viață. A venit vârsta deziluziilor,—când vezi zădărnicia vieții. Suntem îmbătrâniți. Sufletul nu ne mai fresallă, când trece vântul sărutând liveziile. Obosiți, cu mintea grea, cu trupul ușor, cu capul mare, cu brațele subțiri, cu spinarea îndoită,—caracteristici ale naturii, pitici caraghioși cu trupuri slabe de femeie și cu inimă de bătrân—asa ne aruncă școala, după zece de ani de chinuri.

...Voi cari ați cunoscut suferințele dragostei, cari ați îndurat chinurile sărăciei, flămânzind și rățâcind în nopți de iarnă, voi cari ați fost lipsiți de cămin în nopți de Ianuar,—spuneți voi, cunoașteți anii mai nferocității ca cei petrecuți pe băncile liceului?

NOUL SOCIETAR al Teatrului Național



D. MIHALESCU în tennicerul din „Cocoșul Negru”

Noul societar al Teatrului Național, d. Al. Mihalescu, nu este un *homo novus* al artei dramatice. După numai de 29 de ani, d. Mihalescu s'a străduțit opt ani de zile pentru ca să-și poată cuceri reputația și simpatia de care se bucură.

Dintre numeroasele sale creații relevăm cu prilejul acesta pe aceea a doctorului din „Manassese” în urma căreia a fost angajat în 1905 tot de d. Davila, precum și strălucitele sale creații din „Hamlet”, „Heidelbergul de altă dată”, „Prietenii din copilărie” și acum în ura tennicerul din „Cocoșul negru”.

PULBERE DE IDEI

Filantrop. — Cel mai în drept să vorbească de ingratitudinea omenească...

Generozitate. O grandomanie recomandabilă.

Hirurg. — Cel mai sever dintre medici: taie în carne vie.

Ingratitudine. — Un efect fără cauză.

Joben. — O ramă care valorează adesea mai mult de cât tabloul.

Kita. — Un glonte care ricoșează.

La Arme! Cor-Mars la unison

Versuri de St. O. Josif

Muzica de A. Castaldi

Alla Marcia, ma non troppo Allegro. (d = 92)

Cor

ff

Ve-niți, vi-ty, pa-ră-tor a-mi-ni, veniți ca sfânta

3 a ră-să-rit: 2 zi-na ma-re, a reinal-tă-rie Dna pe lă-cu-ri de

glorie dăru-gu-it! Veniți din toa-te un-gu-ri-le să cu-ce-ri-m ce-a

rall (Bourne) a tempo e ben marcato il ritmo di marcia

ven de cu-ce-rit! * La ar-me cu de-um sânge și de-o le-ge! La

ar-me pentru Neam și pentru Re-ge! Când Pa-tria ne chiamă sub tra-pel, — Dăru-țu-m

sfz * La ar-

te to-ți co-pi-ii ei să-ler-ge, să-l a-șe, să moară pentru el!

me cu de-um sânge și de-o le-ge! La ar-me pentru Neam și pentru Re-ge! Când

sfz

Pa-tria ne chiamă sub tra-pel, — Dăru-țu-m to-ți co-pi-ii ei să-ler-ge, să-l a-șe, să

moa-ră pentru el!

A. Castaldi

București 18 Februarie 1913.

EX-LIBRIS

„STALPII SOCIETĂȚII” de Ibsen, „ADIO IUBIRE!” de Matilda Serao, în românește de d. D. Ionescu-Mercel.

Ibsen și cu Shakespeare sunt cele două sinteze ale genialității nordice care au consacrat literaturii universale adevărate mărgăritare de artă. Teatrul acestor două eroi al cugetării e și astăzi piatra de incercare a adevăraților valori teatrale pentru că eroii din piesele lui Shakespeare și Ibsen, despre cari s'a scris și se va scrie încă mult, sunt suflete omenesci, realități care au trăit și vor trăi cât lumea. Și tocmai natură puternică care respiră din întregul statuar al acestor suflete a isprăvit pe marii actori să facă creațiuni scenice din ele, unele mai nănumate de cât altele.

La interpretarea firească a acestor roluri contribuie într-o largă

măsură, și traducerea adevărată, — lămurită, care arată pătrunderea în opera însăși, analizarea ei adâncă, descoperirea acelor nuanțe subtile de limbă și de stil pe care o poate face numai un traducător bun.

Impresia unei astfel de excelente traduceri îți face „Stalpii societății” din care d. B. Marian a făcut să apară de curând a treia edițiune. De altfel, literatura românească dărește d-lui B. Marian traducerea celor mai însemnate opere cu renume universal. Incepând cu „Fesătorii” lui Gerhard Hauptmann, relevând traduceri din Max Nordau și unele opere clasice din viguroasa literatură rusă, și sfârșind cu teatrul lui Ibsen — am schițat importanta activitate literară a d-lui B. Marian care, cu un spirit rar de selecțiune a știut să ne redea în românește, într-o limbă literară, într-un stil care te face să uiți că așo traducere înaintea ta, cele mai de seamă creațiuni artis-

tice ale marilor scriitori universali. — „Stalpii societății” — subiectul e cunoscut. Ne mirăm însă cum direcțiunea Teatrului Național a ignorat această traducere, care ar putea să asigure artiștilor noștri un admirabil succes. De sigur însă că îndreptarea va veni în curând și că publicul iubitor de artă va putea să admire măiastra operă a lui Ibsen în minunata traducere a d-lui B. Marian, apărută în editura „Bibliotecii pentru toți”.

„Adio, iubire!” e o bună traducere din romanul vestitei scriitoare Matilda Serao. D. Ionescu-Mercel e un tânăr publicist care a publicat multe lucrări frumoase în ultimul timp. Din Matilde Serao, a mai tradus „Mama vitregă” și „O moarte pe câmpul de război” din Edmondo de Amicis.

„Adio, iubire!”, e povestea unei romantice burgheze care și-a făcut din iubire unicul sens al vieții și care cade eroic pe altarul iubirei, învinsă de propria ei pasiune. Ina-

morată de tutorele ei, om cu 20 ani mai mare de cât ea, îi subordonează neconditionat iar ei îi dă fericirea cersită așa cum ai da odată mîlei umnia care bate desușăzind la ușa ta. Sora eroinei e însă o stătuie, care nu cugetă la iubire și în al cărei suflet valurile iubirei, durere și fericire, isbese deopătrivă ca într-o stâncă, fără ca stâncă să-și urmească o pietricică din granitul ei. Eroina iubirei își surprie de soțul în brațele surorii sale și... care putea să fie epilogul acestei drame dacă nu filosofia care se desprinde din coroașul unui burning cât de mititel?

Așa se încheie povestea acestei triste eroine care te face să plângi cu ea capriciile unui destin care i-a fost atât de năindurător. Traducătorul a știut să dea scrierei vestimentul care să placă iubitorilor de emoții puternice. Și în „Adio, iubire!” vibrează un suflet de femeie, o inimă de foc care trăește sub arzătorul cer al Italiei. L. L.

ORFANUL

de N. PORA

În mersese vestea în tot cuprinsul. Nu era vietate și nici făptură înfrăpătată care să nu-l știe, care să nu-l fi auzit povestea. Iar, de la o vreme, povestea lui a început să colinde, să facă ocolul ogrăzilor și să se cunoască de toți.

Când văzuse lumina întâia oară, adăpostit în zăpușeala puțului ciufulit al cloștei, care nu mai putea găfând de căldură și cloncănind într-ună, — când a dat și el să se miște mai înviorat printre penecle și fulgii ocrotitori, se lovise de alți pușori cari începură să piucă speriați și-l îndu-l să stea locului.

Abia a doua zi, dis de dimineață, când îndrăzni și el întâi și întâi să sară după grăunțe, la îndemnul rite mă-sci, — abia atunci zări cu micii lui ochișori pe ceilalți frați.

Deși cioculețul lui mai lat și mersul logănat și greoi o șinea pe cloșcă să se întoarcă mareș după el, mărându-se și ea, par'că, de unde eșise ciudățenia cea, și făcându-o să se uite cu grije după ceilalți, tot nu-i venea să-l lase așa în voia soartei și se oprea așteptându-l să vie și el.

Iar el, bietul, măcăind într-una se apropia de maică-sa și nu mai putea de bucurie. Se mulțumea și cu o țărâmiță din tot ce împărțea celorlalți, numai să-i dea și lui. Și cu „mac-mac-ul" lui întovărășia pușorilor fraților lui vitregi, în goana după muște prin bălării.

Însă nu-l puteau suferi celelalte pasări. Se repezeau la el cu ciocurile amenințătoare, să-l prăpădească și mai multe nu; iar el se trăgea la o parte, apropiindu-se de mă-sa, măcăind încet, înfricoșat.

Toate ar fi mers cum ar fi mers, dacă nu era lăcomia celorlalte. Și giaba se ostenea el, alergând să prindă ceva, aducând în cioc vre-o furnică sau muscuțică, prinsă cu multă caznă.

Cum îl zărea vre-o altă pasăre se și repezea și, cât ai clipi, bietul de el, se alegea și cu scatoalcă bună.

Îl ocrotea, totuși și pe el cineva — mai ales de când și frații lui vitregi începură să-l bocăne. Cocosul, bătrânul staroste al ogrăzii se îndușese de soarta micului orfan și se făcu între și puncte să-l mai înducească zilele. Îl chema, dându-i câte ceva, și lua alături, când trecea semet dintr-o parte a curții în cealaltă, și auzindu-l măcăicelile de mulțumire bătrânul vătat al curții ridica câte un cuteuriga vesel, bălând triumfal din aripă.

Iar bobocul îl asculta, fără să măcăie. Și celelalte pasări se uitau la el pieziș. Lui ce-i păsa? Se vedea apărat și umbra după stăpânul curții, cum ar fi mers după mă-sa. Și fericirea lui părea că n'o să se mai sfârșească.

Iată însă că odată cu trecerea verii se măcăioră și numărul dușmanilor lui, ba chiar și acela al fraților lui vitregi, cari piercau unul după altul, lași de puterea nevăzută ce dă și taie într-una firul vieții. Atunci mama lui vitregă începu să aibă și mai multă milă de el, mai ales că într-o bună zi nu mai răsună nici triumfalul semnal al starostelui bătrânului, cum nu-i mai auzi nici bălăta aripelor.

Și bobocul se ținea acum după puțin puț rămas, umblând cu cloșca care nu-l mai pierdea din ochi. Însă se împuțina din ce în ce numărul tovarășilor, pe măsură ce frunzișurile se îngălbeneau și pe măsură ce se măreau și el. Și grijele mamei lui vitregă se isprăviră și ele într-o bună zi. Se trezi bobocul singur, numai cu un biet tovarăș, un puț mai pir-piriu și mai puțin guraliv ca toți.

Amândoi forfoliră ziua întreagă căutându-și de ala gurii, culcându-se alături, fiecare cu ciocul în penecle celuilalt.

Apoi într'altă dimineață bobocul se trezi singur singurel pe lume.

De geabă îl imbuna o fetiță, cu mâna plină de grăunțe și zadarnic îl chema mereu pe nume: Boc! Boc!...

El sta nepăsător uitându-se cu ochișorii lui nedumeriți spre bolta aceea enormă a toamnei, întrebându-se par'că ce îl mai așteaptă.

A stat câteva zile trist. Apoi, cum pierise zarva păsărilor din ogradă, zări într-o zi sărind prin șanț un epuraș alb, de casă. S'au uitat unul la altul, fără dușmănie și par'că s'au și înțeles. Epurașul alb merge încet, târându-se prin iarba, iar bobocul pe alături, par'că i-ar povesti din întâmplările vieții lui de orfan.

Nu mai câte o vreme rea îl puneau pe gânduri. Sta sub șopron, așteptând picurile de la streășină, ca să bălăcească iar și iar, bucurându-se și el de fericirea de a trăi.

Însă nici epurile nu eșea atunci și vremea trecea grea pentru cei doi prieteni.

Și apoi, într-o dimineață urâtă de iarnă, când vântul îl șinea să se scriburească într'un colț așteptându-și tovarășutul, o mână l'a înhățat fără milă, petrecându-l un fior.

Și-aduse aminte de starostele curții și ocrotitorul lui, de singurul suflet care avusese milă de el, apoi zări ca prin vis pe mama și frații lui, pierși pe nestiute, și în sfârșit îi rămase înaintea ochilor prietenul lui cu blană albă.

O clipă măcăi desnădăjduit, cerând par'că un ajutor care nu-i mai putea veni de nicăieri. Și-apoi, o arsură vie îi străpunse capul și în ochii deschiși îi rămase fumuriul cerului acela mohorât...

Viața artistică și literară

Prin moartea academicienului Thureau-Dangin, rămâne vacant locul de secretar perpetuu al Academiei Franceze.

Se crede că succesorul său va fi academicienul Etienne Lamy.

Procesul scriitorilor Oreste și Hârjeu, autorii piesei „Moise", cu direcțiunea Teatrului Național din București, s'a judecat dar tribunalul a rămas să se pronunțe în cursul acestei săptămâni.

Celebra noastră eritoare, d-ra Elena Văcărescu va ține, zilele acestea, — la Universitatea analelor din Paris, o conferință interesantă asupra subiectului „L'Orient".

A murit Charles Reynaud, arhitectul operelor din Paris. Artist de mare valoare, Reynaud a ocupat timp de 30 de ani, acest post.

La Paris s'a înființat, sub patronajul ministerului instrucțiunii publice, o „Academie de artă dramatică franceză", care va acorda două premii de câte 3000 lei, unul destinat unui tânăr autor dramatic francez care n'a avut încă nici o act dramatică reprezentată și un alt premiu unui artist și artiste franceze care n'a trecut vârsta de 25 ani. Juriul concursului ar fi format dintr-un comitet literar și unul dramatic, din care fac parte academicienii, artiștii și intelectualii de elită.

Un mare eveniment artistic este reprezentarea la Monte-Carlo a operei „Penelopa" de Gabriel Fauré, șeful de școală al muzicii franceze. Libretul e poemul liric în trei acte al poetului René Fauchois.

Spiritism, Hipnotism

Magie, Fracmasonerie și orice știință oculte, pot fi învățate fără profesor sau școală specială. Cereți prospect ilustrat și gratuit la:

Biroul de Studii Psihice, Bărlad



MARE
Inlesnirea de plată
PIANINE NOUI
DIN CELE MAI BUNE FABRICI
VINDE FĂRĂ NICI UN ACONT
la rate ușoare a lei 40
Georg Degen, București
Alături de Coletăria Capșa.

Gospodine! Mama! Surorii!
Un cuvânt către voi!



Când un membru al familiei voastre are darul beției, să știți că toate răsunările, plânsulele și amenințările voastre de a înceta să bea, vor fi zadarnice.

În străduința lui de a-și procura lichidul otrăvitor, el uită de nevastă, copii, casă și prieteni. Bani destinați pentru casă și copii, se risipește în carciun și într-o societate nenorocită iar pe acei ce vă este drag îl veți vedea călând încet, încet în ruină.

VINDECAȚI BEȚIA

Aveți un bărbat, fiu, frate sau rudă pe care-l iubiți și pe care veți să-l scăpați de acest rău care distruge corpul și societatea, nu amănâți pe mâine ceace încă azi se poate face.

Certificatul unei femei

Sotul ei după ce mai multă ani a băut alcool, atât corpul cât și sufletul i se micșorase; desi încercase în zadar toamnele mijlca e totul era în zadar: când aproape nu mai era nici o speranță, soția lui ne scrisc, rugându-ne să-i trimitem preparatul nostru „Anti-Alkohol", după a cărui întrebunțare ne remise următoarea scrisoare de mulțumire:

Stimate domni!

Mulțumesc întâmpinării care m'au făcut să păsesc auzului d-vo. Acum el a devenit altfel de om, de când din cau a preparatului „Anti-Alkohol" s'a deschișnit de băutură. El însă n'are idee de acest lucru.

Mulțumind de mai de ori, român a d-vo. recunoscutoare

D-na Rosa Lächle, Oberalpfern.

O doză „Anti-Alkohol" costă lei 10, iar trimis prin ramburs lei 11,65, așa că ori-cine și-o poate procura.

O cură împotriva beției s'a plătit de curând 800 până la 1000 lei.

„Anti-Alkohol" costă numai câțiva lei să caute să și-l procure toți acei cari au nevoie de ajutorul lui.

„Anti-Alkohol" se poate da bătrânului fără să aibă vre cunosință de aceasta, prin amestecul a 1 până 2 puțule în cafeaua, ceaiul sau bucatile sale.

Scriti vă rog astăzi: mâine poate va fi prea târziu, și comandați o doză de „Anti-Alkohol" de lei 10 sau dacă e prin ramburs Lei 11,65 „Anti-Alkohol" Laboratoriet Kopenhaga B. 58

Scrisorile se vor franca cu 25 bani.

VĂPSEA DE PĂR RAPID
GARANTAT ABSOLUT NEVĂTĂMĂTOARE



Văpșeste imediat părul cărunțit sau albit, în negru, brun, castaniu sau blond într'un mod atât de perfect și de natural în cât nu se cunoaște de loc că părul e văpșit. Intrebunțarea mai simplă și mai ușoară ca la ori-ce altă văpșea de păr.

Prețul lei 2,50. La nemulțumire se restitue imediat costul.

Bonboane Orientale
Parfumează admirabil gura



și distrug ori-ce miros urât al gurei provenit din tutun, dinși stricați sau stomac deranjat.

Cuția 50 bani la drogherii și farmaci.

Observați marca Semiluna cu stea, singure veritabile.

CREMA FLORA POMADA
PUDRA FLORA Capitozen
SAPUN FLORA (Apă de păr)

TUSEA cea mai rebelă, bronșitele acute și cronice, tusea măgărească, vindecă sigur

Pectosin Steanu

Sticla lei 3.—La drogherii și farmaci

Anemia (lipsa sângelui), clorosa, neurastenica, histozia, slăbiciunea generală, vindecă

Hemofer Steanu

recomandat de prof. dr. Buciuș, prof. dr. Leonte, prof. V. Negel, Iași, și alții, ca unul din cele mai puternice reconstituante ale corpului slăbit. Sticla lei 4.

PURGEN
PURGATIV IDEAL cu renure universal

De o eficacitate absolută sigură. Cuția cu 25 purgative lei 1,50. Observați ca fiecare pastilă să aibă inscripția: **Purgen Bayer**, singurul veritabil.

DURERI REUMATICE
Neuralgii, migrenă, dureri de cap și de diați vindecă sigur

PASTILELE Neuralgine Jurist
Un flacon 2,50

La drogherii și farmaci.



NOUILE MARI PREMII

ce se vor oferi de

ZIARUL „UNIVERSUL“

abonaților săi la tragerea din luna Mai 1913:

Lei 7.000 Lei

în bonuri comunale 4 la sută

UN ELEGANT DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, al 9-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre, de cel mai recomandabil depozit de mobile de fier și bronz
Industria Metalică MARCU, bulevardul Elisabeta No. 8, București.

Jumătate Garnitură Mobilă

COMPUSĂ DIN: O CANAPEA, DOUĂ FOTOLIURI ȘI PATRU SCAUNE.

0 Oglindă venețiană. - 0 masă elegantă de mahon cu cristal. -

0 frumoasă Lampă pentru atârnat. - 0 Mașină de cusut p. mână

Toate acestea cumpărate de la marele magazin de mobilă MARCO DATTELKREMER, strada Carol No. 62, București.

Un Dormitor de lemn fin

construit în marea fabrică de Mobile de lemn MARIN V. GANEA, șoseaua Miha-Bravul No. 37 și strada Șerbănică No. 10. —
Sucursala: Calea Victoriei No. 107.

UN GRAMOFON foarte elegant, cutia de stejar, cu plachete de metal și fin nichelat, cu 6 plăci duble, adică 12 cântec.

UN FLAUT DE ABANOS, cu 12 elape, într-o cutie fină captușită cu catifea.

UNA VIORA FINĂ cu arcuș și accesoriu de rezervă.

Toate aceste cumpărate de la Marele Magazin de Muzică Jean Feder, București, calea Victoriei 54; Furnizorul Curții Regale.

UNA MADOLINA italiană, de palisandru, ornamentată, cu testiera prelungită, specială pentru concerte.

UNA CHITARA cu mecanică.

UNA HARMONICĂ cu două rânduri, cu 19 elape și 4 basuri, burduful dublu, cu colțuri de metal.

Cumpărate de la Magazinul de muzică «La Harpa», București, strada Colțel No. 5.

UNA JARDINIERA de argint de China, oxidată și aurită, cu 4 picioare și două mânere, cu un cristal frumos șlefuit.

UNA FRUCTIERA de argint de China, în parte aurită, cu teleru de cristal, gravat broderie și șlefuit.

UN SERVICIU PENTRU BERE, compus din o carafă și patru pahare de cristal, pe o tăviță argintată cu două mânere.

Cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterii Th. Radvon, bulevardul Elisabeta No. 8 bis.

UNA PENDULA MODERNĂ de stejar ce se întoarce odată la 15 zile.

UN CEASORNIC DE AUR 14 karate, cu trei capace, frumos gravate și emailate, pentru dame.

UN GARNITURA DE AUR 14 karate, compusă din o pereche cercei, o broșă și un inel, toate cu pietre Simil, Brillant și Perle.

UN CEASORNIC DE BIROU, cu călimară, formă modernă și frumos nichelat.

Toate acestea cumpărate de la cunoscutul și bine asortatul magazin «Ceasornicaria Colțel», București, str. Colțel No. 31.

UNA BICICLETA ELEGANTĂ «SPORT» cu roata liberă și frână automată prin contrapedalare.

UNA PUȘCA de vânătoare cu două țevi, țevile de oțel, «Bayard», din renumita fabrică de arme «Pieper-Bayard». Această armă are 4 zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebuița atât pulberea neagră, cât și pulberea fără fum.

UNA CARABINA semi-automată de mare precizie «Pieper» cu tirul garantat precis.

UN REVOLVER SISTEMATIC.

Cumpărate de la marele magazin de arme B. D. Zismann, furnizorul Curții Regale, calea Victoriei No. 44, București.

3 CEASORNIC DE AUR 14 karate cu câte 3 capace foarte frumos gravate, toate pentru dame.

3 LANȚISOARE DE AUR 14 karate, pentru d-șoare.

6 CEASORNIC DE ARGINT rusec, cu 3 capace, p. bărbați.

6 CEASORNIC DE ARGINT VERITABIL, cu 3 capace, pentru bărbați.

6 CEASORNIC DE NIKEL, cu 2 capace, p. bărbați.

6 CEASORNIC DE ARGINT «Marca Arpad» cu 2 capace frumos gravate, pentru bărbați.

6 CEASORNIC DE METAL argintat, cu câte 3 capace pentru bărbați.

4 LANȚISOARE DE ATARNAT LA GAT, de argint aurit pentru dame.

7 SPLENDIDE LANȚISOARE de argint 800. p. dame.

UN SPLENDID CEASORNIC DE AUR 14 karate, cu 3 capace, foarte fin gravat, având și port-fotografie, pentru dame.

UN CEASORNIC DE AUR AMERICAN, cu 3 capace, pentru bărbat.

UN CEASORNIC DE AUR pentru bărbat, 14 karate, cu 3 capace, frumos gravat, având pe capac loc pentru gravură.

2 CEASURI SPLENDIDE DE ARGINT pentru bărbați.

UN CEASORNIC de metal aurit pentru bărbat.

Afără de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din interesanta scriere «Memoriile Regelui Carol I al României», sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului „Universul” tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleasi: Pe un an lei 18; pe șase luni lei 9.15; p. 3 luni lei 4.65.

Pentru a concura la premiile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri; cei pe șase luni 15 și cei pe 3 luni 5 bonuri.

Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri, pentru tragerea următoare.

Administrația „UNIVERSULUI” nu întrebuițează încasatori.

Plata abonamentelor se va face direct la casa administrației ziarului, prin mandat postal sau în persoană.